

POČÍTAČ V MIMOŠKOLSKEJ ZÁUJMOVEJ ČINNOSTI ŽIAKOV MLADŠIEHO ŠKOLSKÉHO VEKU

Hedviga Kochová

Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta, SR

Resume

Príspevok je venovaný využitiu počítačov v mimoškolskej záujmovej činnosti žiakov mladšieho školského veku. Prezентuje základné teoretické východiská a ponúka námety pre prácu vedúceho záujmového útvaru.

Abstract

The aim of the article is to present possibility of utilization of the computers in free time activities in pupils of young school age. The paper presents main theoretical outcomes and offers themes for the work for the leader of free time club.

„Kedy začať dieťa oboznamovať s počítačom?“ Valachová (2004) uvádza výskumy americkej psychologičky A. Turkleovej, ktorá sa zamerala práve na túto problematiku. Vo svojich výskumoch skúmala pôsobenie počítačov na deti a na dospelých.

Z antropologického hľadiska rozlišujeme tri obdobia veku dieťaťa vo vzťahu k počítačom:

1. Obdobie do 7 rokov – toto obdobie je obdobie reflexie. V tomto období sa deti zaujímajú o tom, či počítač myslí, cíti a týmito otázkami sa chcú dostať k odpovedi, čo to vlastne počítač je.
2. Obdobie predpubertálne – je to obdobie akcie. Tu už deti nezaujíma to, čo vlastne to je, ale ako by ho mohli ovládať a čo s ním môžu robiť.
3. Obdobie adolescencie – nastáva znova obdobie reflexie. Tieto deti sa upriamujú na skúsenosti so stotožnením. Pre veľa z nich slúži ako komunikačný prostriedok, je centrom ich diania a ich aktivít a stáva sa pre nich časťou reflexie o sebe samom. (A. Turkleová, In: Valachová, D, 2004).

Aby sa neopakovala tá obligátne veta súčasnej doby ... naše deti sedia len pri počítačoch, hrajú počítačové hry, chatujú je vhodné im v správny čas ukázať, že počítač nielen len prostriedok na hranie.

Riadená záujmová činnosť je jednou z možností ako dieťaťu sprístupniť všetky jeho vymoženosti, ktoré my dospelí dennodenne využívame. Ved' kto z nás si už vie bez jeho pomoci predstaviť svoju prácu. Tak ako sme si niekedy pri odchode z domu kontrolovali či máme peňaženku, doklady, kľúče, v súčasnosti kontrolujem, či máme aj mobil a USB kľúč.

Informatická výchova sa dostala podľa štátneho vzdelávacieho programu ISCED1 do povinných predmetov, avšak ako uvádza J. Pávková (1999) je niekoľko rozdielov medzi prácou v záujmových útvaroch a vyučovaním v škole:

1. Činnosť v záujmovom útvaru nie je spoločensky stanovenou povinnosťou, ako školská dochádzka, ale je motivovaná predovšetkým dobrovoľným a relatívne samostatným rozhodnutím jedinca.
2. Program činnosti a jeho postup vychádza viac zo skutočnej úrovne záujmov, než zo záväzných noriem, je tu teda vytvorený dostatočný priestor pre individuálny prístup a vlastné tempo činnosti.
3. Časová voľnosť dáva možnosť pre využitie rôznych foriem a metód.

Podľa prieskumu E. Janiczekovej (2008) deti v priemere denne trávajú pri počítači tri hodiny a najčastejšie ho využívajú na zábavu a hry. Nie je to krátka doba. Počítačové hry a internet sú veľkým lákadlom.

Aj keď záujmy detí v mladšom školskom veku majú široký záber a skôr sa na futbal prihlási chlapec ako dievča, počítače sú zaujímavé, dovolíme si povedať, rovnako pre chlapcov ako pre dievčatá.

Plány záujmových krúžkov môžu byť spracované rôzne. Jediným dokumentom, ktorý môže vedúcemu záujmovej činnosti (väčšinou realizovanej formou záujmového krúžku) nejako napomôcť naplánovať si svoju prácu sú Učebné osnovy informatickej výchovy vydané MŠ SR v roku 2005.

Na knižnom trhu je mnoho publikácií „ako na počítač“, ale metodika pre deti mladšieho školského veku absentuje.

V našom príspevku sa pokúsime prezentovať skúsenosti doterajšej práce vedúcej záujmového krúžku a ponúknuť niekoľko námetov pre prácu s deťmi v prvom ročníku ZŠ.

Budeme vychádzať z predpokladu, že každé dieťa, ktoré chodí do záujmového krúžku má v učebni vlastný počítač – teda len pre seba a nepracujú pri ňom dvaja. Tento fakt nie je vždy samozrejmosťou a veľmi sťažuje prácu a jej efektívnosť.

Nie je potrebné obávať sa začať pracovať s počítačom aj s deťmi prvého ročníka, ktoré nevedia čítať, písať. Všetky tieto úskalia sa dajú premyslenou činnosťou obísť tak, aby už v tomto veku sa začali oboznamovať s programami, pri ktorých sú tieto zručnosti potrebné.

Deti sa veľmi ľahko učia. Dokážu rýchlo odpozorovať činnosť učiteľa, čo robí.

Vzhľadom na špecifiká dieťaťa mladšieho školského veku, nám sa osvedčilo realizovanie záujmového krúžku 2x do týždňa po hodine. Takto deťom uplynie čas veľmi rýchlo, zvládanie nových činností nie je náročné.

Úplnou samozrejmosťou je tlačenie výsledkov ich práce. Každý z nich chce doma ukázať čo už dokáže. Za veľmi dôležité považujeme opakovanie činností, ktoré sa deti naučili na predošlom stretnutí.

Balík programov Mikrosoft Office ponúka programy, na prvom stupni sa deti oboznamujú s najzákladnejšími a najpoužívanejšími – Paint, Word, Excell, Power Point.

Podľa osnov informatickej výchovy sa deti v prvom ročníku neoboznamujú s textovým editorom, ale naše skúsenosti hovoria, že tento program je pre deti zaujímavý a pre učiteľa ponúka mnoho tém, ktoré deti zvládnu aj v tomto veku.

Námety pre prácu v záujmovom krúžku v 1. ročníku ZŠ

1. ročník

Mesiac: *október*

Cieľ: Poznať program Kreslenie. Používať automatické tvary

Poznámka: Úlohou detí je nakresliť sídlisko.

1. ročník

Mesiac: november

Cieľ: Oboznámiť sa s programom Microsoft Word. Orientovať sa na klávesnici. Vedieť vyhľadať písmena, ktoré pozná, používať medzerník, Enter. Precvičovať spoznávanie písmen.

Poznámka: Program si deti vyhľadávajú prostredníctvom ikony, ktorú učiteľ pred začatím práce deťom prenesie na obrazovku. Najväčší problém je orientácia na klávesnici, keďže aj samotné spoznávanie písmen im môže robiť problém. Každé dieťa si chce na záver vždy napísať svoje meno, čo zvládnu s pomocou učiteľa.

napr.

a e i o u m l

A E I O U M L

Ela Elo

1. ročník

Mesiac: november

Cieľ: Poznať program Microsoft Word. Vedieť zmeniť farbu písma.

napr.

a e i o u m l

A E I O U M L

a e i o u m l

A E I O U M L

la ma lu me

1. ročník

Mesiac: december

Cieľ: Oboznámiť sa s programom Microsoft Word. Vedieť formátovať písmo – tučné, kurzíva, podčiarknuté.

Poznámka: Keďže deti ešte nepoužívajú písmena s diakritikou, nepíšeme celé vety, nevyužívame slovesá.

mama **Ema** Ela

mama Elo **Eva**

1. ročník

Mesiac: december

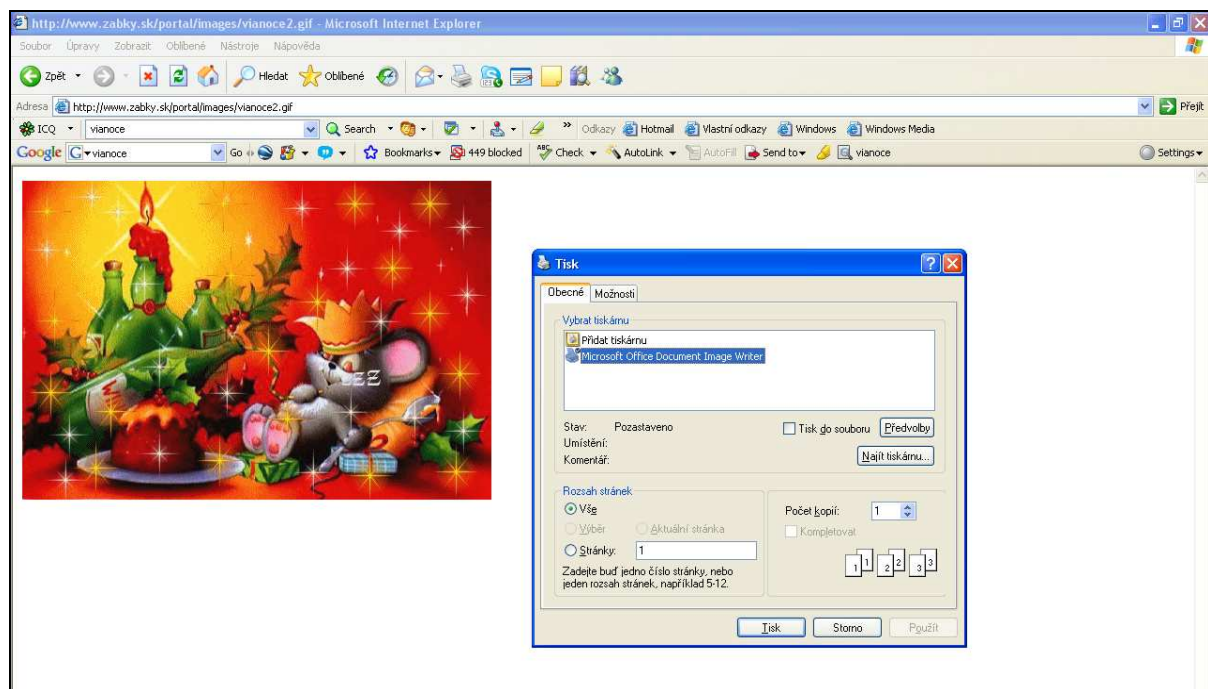
Cieľ: Vedieť si vyhľadať obrázok na Internete prostredníctvom vyhľadača Google obrázok

s tematikou Vianoc. Vytlačiť obrázok pomocou klávesovej skratky:

Poznámka: Je veľmi dôležité deťom vysvetliť princíp a úlohy Internetu, vyhľadávača. Opäť

využívame ikonu . Je vhodné mať nastavenú ako domovskú stránku tú, ktorá sa bude používať ako vyhľadávač. Keďže nepoznajú všetky písmena slova vianoce, je potrebná pomoc učiteľa. Tlačiť dokument (obrázok) cez ponuku panela nástrojov je zbytočne náročné a v tomto období pre deti aj nemožné (nevedia čítať), takže najvhodnejším spôsobom umožniť im využívať niektoré funkcie je využívanie klávesových skratiek. V priebehu šk. roka sa deti naučia všetky najzákladnejšie klávesové skratky (tlačiť, kopírovať, vložiť, krok späť, formátovať písmo...).

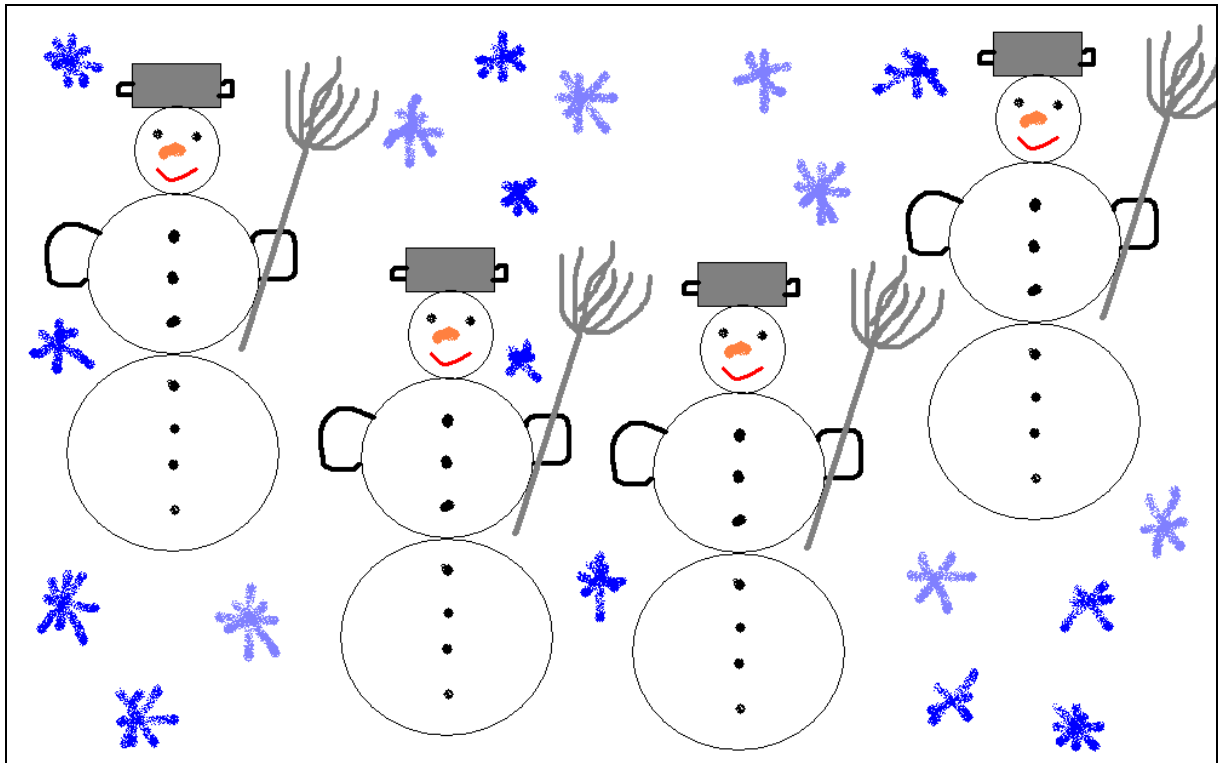
1. ročník

Mesiac: december

Cieľ: Vedieť kopírovať –

Poznámka: Deti vyrobili vlastný baliaci papier na darčeky.

1. ročník

Mesiac: máj

Cieľ: Poznať program Microsoft Word. Používať Clip art. Napísať jednoduché maľované písmo.

Poznámka: Deti sa v priebehu predošlých mesiacov naučili vyhľadať si ClipArt, upraviť obrázok pomocou nástrojov obrázka. Učiteľka pomáha pri správnom pravopise.

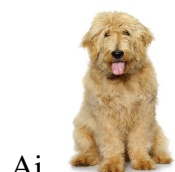
Bol raz jeden .

V tom dome žili

. Všetci štyria sa majú

Aj s nimi býval. Volala sa Dunčo. Mal svoju krásnu

Počítače sú súčasťou života dospelých a aj detí. Je to fenomén, ktorý ovplyvňuje všetky smery života.. Na dieťa mladšieho školského veku majú veľký vplyv dospelý – rodičia, učitelia. Počítač je nástroj pre zábavu a hru, je však aj prostriedkom na vyhľadávanie a spracovávanie informácií. Záleží len na nás dospelých pomôcť deťom nájsť nielen krásu hier, ale aj využitia . Hrať hru na počítači je nezvratne pre deti lákavé, ale aj napísať si vlastný maľovaný príbeh, komiks, knihu, pozvánku na narodeniny, vlastný originálny rozvrh do školy môže priniesť veľa pozitívnych pocitov a radosti.

Literatúra

JANICZEKOVÁ, E. Deti trávajú pri počítačoch priemerne 3 hodiny denne. In *Učiteľské noviny*. 21. 1. 2008, roč. LVI, č. 10, s. 31.

PAVKOVÁ, J. 2001. *Pedagogika voľného času*. Praha: Portál, 2001.

Učebné osnovy Informatickej výchovy pre základné školy (I. stupeň). MŠ SR Bratislava, 2005. [online] Bratislava: MŠ SR, 2005. [cit.2008-11-11] Dostupné na internete: <http://www.statpedu.sk/>

Príspevok vznikol ako súčasť projektu KEGA č. 3/4112/06 "Tvorba multimedialných didaktických programov pre výučbu technických a prírodovedných predmetov v základnej škole".